

ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
2009

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est.

.....

Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariorem nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

diem	: την αφαιρετική ενικού
muris	: την αιτιατική πληθυντικού
opibus	: την ονομαστική πληθυντικού
urbis	: τη γενική πληθυντικού
communis salutis	: την αφαιρετική ενικού (μονάδες 2)

Μονάδες 6

1.β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

quae	: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
neminem	: τη γενική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
vos ipsi	: τη δοτική πληθυντικού της συνεκφοράς (μονάδες 2)
is	: την αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

Μονάδες 5

1.γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται από τα παρακάτω επίθετα και επιρρήματα:

prope	: τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
extremo	: τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στη ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό
magis	: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος
cariorem	: τη γενική πληθυντικού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος

Μονάδες 4

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

dixissent	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην προστακτική ενεστώτα στην ίδια φωνή
decerptam esse	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή
cavete	: την αιτιατική του σουπίνου
tutamini	: τη γενική του γερουνδίου
nolite	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού
fit	: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού
cadat	: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική παρακειμένου στη ίδια φωνή
esse	: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του συντελεσμένου μέλλοντα

Μονάδες 8

2.β. **habemus** : να γίνει χρονική αντικατάσταση στην υποτακτική, στο πρόσωπο και στη φωνή που βρίσκεται

Μονάδες 5

sumptum est : να γραφούν τα απαρέμφατα ενεστώτα και παρακειμένου στην ενεργητική φωνή

Μονάδες 2

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **ante diem, decerptam esse, Carthagine, opibus, vobis, Punicum, utilitatis, cariorem, esse** (τελευταία σειρά δεύτερου αποσπάσματος).

Μονάδες 9

3.β. **ut laudandus is sit (nobis):**

Να αντικατασταθεί η δευτερεύουσα πρόταση από την ισοδύναμη εκφορά debeo+ απαρέμφατο.

Μονάδες 4

3.γ. **quam nosmet ipsos:**

Να γράψετε τον β' όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

4.α. **Cum omnes recentem esse dixissent:**

Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1). Να ξαναγράψετε την πρόταση, αντικαθιστώντας τον cum με τον ubi (μονάδες 2).

Μονάδες 6

qui pro re publica cadat :

Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

4.β. Opibus urbis nolite confidere:

Να δηλωθεί η απαγόρευση με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

4.γ. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite:

Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το *Cato monet eos* (μετατρέποντας την κύρια πρόταση σε δευτερεύουσα).

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Όταν όλοι απάντησαν πως ήταν φρέσκο (αυτός) είπε: «Κι όμως, μάθετε πως κόπηκε στην Καρχηδόνα πριν τρεις μέρες. Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό!

Προσέξτε λοιπόν τον κίνδυνο, προστατεύστε την πατρίδα. Μη στηρίζετε στις δυνάμεις της πόλης (Ρώμης). Αποβάλετε την υπερβολική σας αυτοπεποίθηση. Μην πιστέψετε πως θα ενδιαφερθεί κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε γι' αυτήν. Θυμηθείτε πως κάποτε η πολιτεία μας βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο». Κι αμέσως ξεκίνησαν τον τρίτο Καρχηδονιακό πόλεμο, κατά τον οποίο καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

.....
Και δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας παρά ο προδότης του κοινού συμφέροντος, ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της ατομικής του ωφέλειας και ευημερίας. Γι' αυτό συμβαίνει να είναι αξιέπαινος, όποιος πέφτει για την πατρίδα, επειδή είναι σωστό να μας είναι πιο αγαπητή η πατρίδα παρά εμείς οι ίδιοι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α. die, muros, opes, urbium, communi salute

1.β. quod, nullius, vobis ipsis, eas

1.γ. propius, extero, maxime, carissimarum

2.α. dic, decerptum iri, cautum, tutandi, nolles, fierent, cecidistis, fuerimus

2.β. habeamus, haberemus, habituri simus, habuerimus, habuissemus, -sumere, sumpsisse

3.α.

ante diem: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει το χρόνο στο decerptam esse.

decerptam esse: είναι ειδικό απαρέμφατο που λειτουργεί ως αντικείμενο στο scitote

Carthagine: είναι απρόθετη αφαιρετική (ονόματος πόλης) που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο decerptam esse.

oribus: είναι αφαιρετική του μέσου στο confidere.

vobis: είναι δοτική προσωπική κτητική στο est.

Punicum: είναι επιθετικός προσδιορισμός στο bellum.

utilitatis: είναι γενική αντικειμενική στο proditor.

cariorem: είναι κατηγορούμενο στο patriam (μέσω του esse)

esse: είναι τελικό απαρέμφατο που λειτουργεί ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα decet.

3.β. Ut nos eum laudare debeamus

3.γ. nobismet ipsis (αφαιρετική συγκριτική)

4.α. Δευτερεύουσα χρονική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης (inquit).

Εισάγεται με τον ιστορικό – διηγηματικό cum.

Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί ο ιστορικός cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση αιτίου – αιτιατού ανάμεσα στις δύο προτάσεις. Είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική.

Συγκεκριμένα εκφέρεται με χρόνο υπερσυντέλικο, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (inquit: οριστική παρακειμένου) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Ubi omnes recentem esse dixerunt (ή dixere).

Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο is.

Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική λόγω έλξης από την υποτακτική της προηγούμενης συμπερασματικής πρότασης (laudandus sit).

4.β. Oribus urbis ne confisi sitis.

4.γ. Cato monet eos ut fiduciam, quae nimia eis (ή illis) sit, (ei) deponant.